

HORNARUL

Organul de specialitate al Uniunii Regnicolare a Măestrilor Hornari din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș
Az Erdélyi, Bánáti, Körösvölgyi és Máramarosvidéki Kéményseprőmesterek Országos Egyesületének Szaklapja
Fachblatt des Landesvereines der Rauchfangkehrermeister Siebenbürgens, des Banates, der Krischana u. Maramuresch

Redacția - Szerkesztőség - Redaktion: Redactor responsabil — Felelős szerkesztő — Verantwortlicher Redakteur

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand II7.

LADISLAU PAPP

Colaborator — Társszerkesztő — Hilfsredakteur: **COLOMAN PLATZ**

Editor-Proprietar: Uniunea Regnicolara

Laptulajdonos: Az országos egyesület

Blatt-Eigentümer: Landes-Verein

Conducerea registrelor

Ținem să satisfacem mai multor recercări venite dela colegi, când dăm câteva lămuriri asupra conducerii registrelor comerciale.

Volumul foaiei noastre nu admite să ne ocupăm cu această chestie într'un articol mai lung, dar putem constata faptul, că legea nu cunoaște excepțiuni întru obligamentul ținerii registrelor, și deci nici colegii noștri nu pot fi excepție. E adevărat, că colegii noștri nu pot satisface întru toate cerințelor legii, căci în lipsă de inventar nu pot conduce registru de inventar. Față de această însă pot fi obligați la conducerea registrului de cassă, fiindcă și hornarul încasează și cheltuește bani, și aceasta formează deja faptul de rulment.

Trebue însă să stabilim, că — precum și în cea mai mare parte a cazurilor — suntem aproape de tot nedumeriți față de aceste prevederi.

Dacă din partea noastră am pus întrebare către forurile competente în privința acestor registre, am primit numai răspunsul, că conducerea registrelor este obligatorie fără excepție. Față de aceasta este cazul la meseria noastră în special, ca registrul de inventar nu-l putem conduce din pricina simplă, că măestrul hornar nu are nici material, nici marfă confecționată, nu are nici capital investit în întreprindere și astfel condițiunile principale ale registrului de inventar lipsesc dela început. Aceasta e adevărul. Față de aceasta organele competente pretind conducerea registrelor. Aici putem deci pronunța numai părerea noastră, că deși legea nu recunoaște nici un fel de excepții, căci — ca și în alte cazuri — au uitat și aici pe hornari, cari nu sunt meseriași productivi și deci nu pot conduce registru de „inventar“, neavând „inventar“, — va fi cea mai potrivită procedură, dacă în cazul extrem se vor conduce aceste registre de inventar.

Poate că aceste registre negative vor îndemna forurile competente, ca să sisteze această situație imposibilă.

A könyvek vezetése

Töbrendbeli megkeresésnek teszünk eleget, mikor az új törvény értelmében vezetendő könyvekre nézve felvilágosítással szolgálunk.

Lapunk terjedelme nem engedi ugyan, hogy a dologgal bővebben foglalkozzunk, ellenben annyit tényképpen megállapíthatunk, hogy a törvény nem ismer kivételt a könyvvezetés kötelezettségében s így kartársaink sem képezhetnek kivételt. Tény ugyan, hogy kartársaink nem felelhetnek meg mindenben a törvény követelményeinek, mert leltár hiányában leltárkönyvet sem vezethetnek. Ezzel szemben azonban pénztárkönyv vezetésére a törvény kötelezheti, mivel a kéményseprőmester is vesz be és ad ki pénzt s ez már a forgalom tényálladékát képezi.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy — mint eddig is legtöbbször — meglehetősen tájékozatlanul állunk szemben ezekkel a rendelkezésekkel. Ha a magunk részéről kérdést intézünk illetékes körökhöz a könyvek vezetését illetőleg, azok mindenesetre csak azt felelik, hogy a könyvek vezetése okvetlenül és kivétel nélkül kötelező. Ezzel szemben pedig a mi iparunknál különösen az az eset áll fenn, hogy a törvény által imperative megkövetelt leltárkönyvet nem vezethetjük azon egyszerű oknál fogva, hogy a kéményseprőmesternek sem anyaga, sem kész áruja nincsen, sem forgó tőke nincsen befektetve vállalatába s így a leltárkönyv leglényesebb kellékei már eleve hiányzanak. Ez az igazság. Ezzel ellentétben pedig a hivatott tényezők megkövetelik a könyvek vezetését. Itt tehát csupán a véleményünknek adhatunk kifejezést, hogy bár a törvény ilyen kivételt nem tesz, mert — mint egyebütt is mindig — itt is elfeledkeztek a kéményseprőről, aki nem produktív iparos s ezért nem vezethet „leltár“-könyvet, mert nincsen leltára, a legjobb lesz, ha ott, ahol kétségek merülnek fel, legvégső esetben nemleges leltárkönyvet vezessenek. Talán ez az üres könyv jobb belátásra fogja birni a felsőbb fórumokat, amelyek aztán ezt a ránk nézve lehetlen állapotot megfogják szüntetni.

Die Buchführung

Wir wollen verschiedenen Ansuchen Genüge leisten, indem wir einige Aufklärung über die Führung der in den letzten Zeiten verordneten Bücher veröffentlichen.

Der Umfang unseres Blattes lässt es nicht zu, uns mit dieser Sache länger zu befassen, demgegenüber können wir als Tatsache behaupten, dass das Gesetz keine Ausnahme kennt und so können auch unsere Fachgenossen keine Ausnahme bilden. Es ist wohl wahr, dass unsre Kollegen den gesetzlichen Ansprüchen nicht in Allem entsprechen können, denn wo es an Inventar mangelt, kann auch kein Inventar geführt werden. Demgegenüber aber können die Rauchfangkehrer vermeiden, das Kassabuch zu führen, denn auch die Kollegen nehmen ein und geben Geld aus, und dieser Umstand birgt bereits den Begriff des Umsatzes in sich.

Wir müssen aber feststellen, dass wir — wie auch bisher in den meisten Fällen — so ziemlich unorientiert diesen Verordnungen gegenüberstehen. Wenn wir unsrerseits eine Frage an die kompetenten Faktoren richten, diese antworten natürlich nur, dass die Buchführung jedenfalls und ausnahmslos obligatorisch ist. Demgegenüber ist eben in unserem Handwerke besonders der Fall, dass wir die vom Gesetz erforderten Inventarbücher eben nicht führen können, da ja der Rauchfangkehrer weder Material, noch fertige Ware hat, ebenso verfügt er auch über kein Geschäftskapital, und so fehlen denn bereits im voraus die bedeutendsten Bedingungen des Inventarbuches. Dies ist die Wahrheit. Demgegenüber aber fordern die kompetenten Organe die Führung der Bücher. Hier dürfen wir also nur unserer Meinung Ausdruck geben, dass obwohl das Gesetz solche Ausnahmen nicht kennt, da man uns auch hier, wie auch an andern Stellen sehr oft, vergessen hat, uns, die wir keine produktiven Handwerker sind und deshalb kein Inventarbuch führen können, da wir ja kein Inventar besitzen, — so ist es am besten, im schlimmsten Falle ein negatives Buch zu führen. Vielleicht wird das leere Buch die Behörden dazu zwingen, diese für uns unmögliche Situation einzustellen.

Azonnali belépésre keresek egy nőtlen segédet. Fizetés 1200—1300 lei és teljes ellátás. Tull Péter, Braşov, Str. M. Weiss No. 9.

.Bérltet felesben, vagy üzletvezetői állást keresek. Óvadékkal rendelkezem. Tomi Traian, Beba-Veche (jud. Timiş-Torontal).

Megalakult a Brassó- és Háromszék-megyei szindikátus

Amint Orendt Gyula sepsiszentgyörgyi kartársunk értesít, megalakult a Brassó- és Háromszék-vármegyei kéményseprőmesterek szindikátusa is Orendt Gyula háromszékmegyei felügyelő elnöklete alatt, Brassó székhellyel. A jelentésből a választmány többi tagjainak nevei hiányzanak, de már az elnök személyében, aki egyesületünknek igen buzgó és lelkes fiatal tagja, biztos garanciát látunk a szindikátus okszerű működéséért.

Az iskoláztatás kérdése

Az impérium változásával sok mindenben változást szenvedett a régi rendszer. Bár Erdélyben és a Bánátban mai napig is érvényben vannak a régi ipartörvény rendelkezései, azért az ipar gyakorlását illetőleg sok olyan törvény lépett életbe, amely megmásította a régi helyzetet. Így nem éreztelen ránk nézve a tanoncok iskoláztatásának kérdése sem.

Amint az állami oktatási törvényből ismeretes, a gyermek 7 éves korában válik iskolakötelessé s ez a kötelezettség 17 éves korig tart. Ehhez képest az iskolalátogatás kötelezettsége kiterjed a 4 elemi osztály elvégzése után 6 évre. A törvény azonban nemcsak 4 elemi osztályt, hanem 7-et ismer, ami megfelel a régi 2 osztályos gazdasági és ismétlő tanfolyamnak. A 7 osztályos elemi iskola elvégzése után fennmaradó 3 év önként vonja maga után, hogy az elemi kurzus elvégzése után tanoncnak szegődött gyermek három évig járjon még iparostanonciskolába. Ez eddig rendben volna, sőt igen üdvös dolog, hogy a társadalom a körülményekhez képest olyan tagokat nyerjen az iparosokban, akik a műveltség legszükségesebb elemeinek birtokában vannak. De az ilyen előnyös rendszernek is, mint legtöbbször, megvannak a maga hátrányos oldalai. Ezzel a témával sokan és sokat foglalkoztak, főképpen olyan gyermekekkel kapcsolatban, akik 4 gimnáziumi osztály elvégzése után lépnek ipari pályára.

Az a gyermek, aki a gimnázium, vagy reáliskola 4 osztályának elvégzése után megy tanoncnak, a mester kérésére felmentvényt kap a hatóságoktól a tanonciskola látogatása alól, csupán rajzra köteles járni. Szerény véleményünk az, hogy ez a felmentés hiba. Ugyanis a gimnáziumban a tanuló nem sajátítja el a könyvelés és levelezés legelemibb fogalmait, amit pedig az iparostanonciskolában tanítanak s amit minden jóra való iparosnak ismernie kell s így bizo-

nyos tekintetben hátrányba kerül a kisebb iskolai képzettségű tanonccal szemben.

De vannak más anomáliák is. Így pld. ha a tanuló az elemi iskolának mind a 7 osztályát elvégezte és azután megy tanoncnak, a tanonciskolában voltaképen ugyanazt ismétli, amit már az elemi iskola 5—7 osztályaiban tanult, ami lényegében nem hiba, mert hiszen jobban meg rögződik minden a fejlődő gyermek agyában, hogyha kétszer is átveszi. De szerény véleményünk az, hogy lehetne az állami tantervekbe felvenni olyan tantárgyakat is — rokonszakmába csoportosítva, — amelyek a cél szempontjából a kereskedelmi iskolákban tanított áruismének megfelel.

Igaz, hogy itt a kéményseprőipar ismét csak nagy hátrányban van, mert hiszen magának a mesterségnek nyers anyaga és produktuma nincsen s így a tanonc csak a gyakorlatban sajátítja el azt, ami magát a mesterség üzését illeti. Igen ám, de ha az a kéményseprőtanonc vagy a mestere jóvoltából nem szerez arról tudomást, hogy mi a különbség az egyes fűtőtestek rendszerei között, vagy egyiknek mi az előnye a másikkal szemben, akkor az a tanonc leél egy öntudatlan életet s halvány sejtelemmel sem bír arról a sok, ránézve érdeklélő biró dolgokról, amit tulajdonképpen tudnia kellene. Így pld. a fazekas- és kályhás mesterséggel csoportosítva meg kellene ismernie az *anyagot* s annak válfajait: a majolikát, fajanszot, porcellánt stb. Ismernie kellene a kandallók, vas- és cserép-kályhák számtalan rendszerét, azoknak szerkezetét és sok olyan fogalmat, ami a látókörét szélesíti és szakértelmét fejleszti; ismernie kellene a nagyobb ipartelepek fűtőberendezéseinek elméletét, a téglából rakott sűtőkemencéktől kezdve a legmodernebb rendszerű mechanikai kenyérgyári berendezésekig. Ezt pedig mind az iskolába kellene bevinni, hogy a szakoktatás jellegét megőrizzük s annak célját igazán szolgáljuk.

Eredetileg ez, illetve ezen elvek elősegítésére volt rendelve a *szakrajz*, mint kötelező tárgy a tanonciskolákban. Ennek a hiányosságairól aztán nem is kell bővebben megemlékeznünk. Lehet, hogy ezek a bajok a hiányos iskolai berendezésekre vezethetők vissza, de viszont az államhatalmi tényezőknek kellene arról gondoskodniok, hogy ezen a téren hiányok ne legyenek. Itt Kolozsváron például megvan minden, ami a megfelelő rajzoktatáshoz szükséges: eszközök, tanerők, ellenőrzés stb. De mit szóljanak egy kis mezőváros: egy Kolozs, egy Mócs, vagy bármely más hasonló helységek iparos-tanoncai? És mit szólunk mi az ilyen

helyekről kikerülő, gyakran igen hiányos elméleti tudással rendelkező munkásokhoz?

Gyökeres reformot igénylő kérdést vetettünk föl, anélkül, hogy kritikát gyakoroltunk volna. Olyan bajok ezek, amelyeken nem tudnánk segíteni, csupán idő, belátás és áldozatkészség szükségesek hozzá. P. L.

Die Erwerbsteuer der Arbeiter

Es gibt wahrscheinlich keine aktuellere und wichtigere Frage in den heutigen Tagen, wie die Steuerfrage. Es gibt wohl so manche Bürger, die sogar mit den wichtigsten Phasen dieser Sache nicht im Reinen sind und sich sehr wundern, wenn sie wegen fortwährenden Rückständen von seiten der Behörden molestiert werden.

So fehlt auch manchen Arbeitgebern die Kenntnis der Art und Weise, wie die Erwerbsteuer von 4 Prozent der Arbeiter ausgerechnet wird. Hier müssen wir bemerken, dass ein jeder Arbeiter diese Steuer bezahlen muss, und zwar durch seinen Arbeitgeber, der die 4 Prozent in Abzug bringt und diese dem Steueramte einzahlt.

Die Erwerbsteuer von 4 Prozent der Arbeiter wird ausgerechnet, indem man von dem Betrag des Verdienstes den Betrag des Existenzminimums von 750 Lei monatlich und den Krankenkassenbeitrag in Abzug bringt und 4 Prozent des so erhaltenen Restbetrages gilt als Erwerbsteuer.

Ein grosser Teil des Publikums ist auch in der Sache der sogenannten Globalsteuer unorientiert, und nachdem ihr die Ausrechnung derselben unbekannt ist, ist es ihr unmöglich, dieselbe zu kontrollieren.

Vor allem erklären wir, dass die Zahlung der Globalsteuer für jedermann obligatorisch ist, ohne Rücksicht auf den Charakter des Verdienstes. Die Globalsteuer wird wie folgt ausgerechnet: Von dem Betrage des Einkommens wird das Existenzminimum, die Erwerbsteuer und der Krankenkassenbeitrag in Abzug gebracht, und $\frac{1}{2}$, 1 und $1\frac{1}{2}$ Prozent des Restes bildet dann die Globalsteuer, je nachdem, wenn das Einkommen unter 20.000, oder zwischen 20—40.000 Lei usw. steht.

Bedauernde Fälle haben uns bewegt diese Aufklärungen zu geben, da wir wohl wissen, dass die Nichtzahlung der Steuer sehr schwere Folgen hat, was natürlich zu vermeiden ist.

A munkások kereseti adója

Nincs talán manapság aktuálisabb és izgatóbb kérdés, mint az adófizetés kérdése. Igen sokan vannak, akik az adózás legelemibb kérdéseivel sincsenek tisztában s így igen csodálkoznak azon, ha újabb és újabb adótarozásokért kapnak felszólításokat, sőt igen gyakran a végrehajtó kopogtat az ajtójukon foglalási célokkal.

Igy aztán a munkaadók egyrésze azzal sincsen tisztában, hogy mi az eljárás a munkások 4 százalékos kereseti adója körül. Itt meg kell jegyeznünk, hogy minden fizetést élvező munkás tartozik ezt a 4 százalékos kereseti adót megfizetni és pedig munkaadóján keresztül, aki ezt tartozik a fizetéséből levonni és az adóhivatalnak beszolgáltatni. Ennek a 4 százalékos kereseti adónak a kiszámítása úgy történik, hogy a munkás havi fizetésének összegéből levonjuk a törvényes 750 lei létminimumot és a betegsegélyző díjat, a maradvány 4 százaléka lesz a befizetendő kereseti adó. Itt megjegyezzük, hogy a fizetéses alkalmazotknál van egy 8 százalékos kereseti adó, amely azonban csak 8000 leit meghaladó fix fizetéseknél jöhet tekintetbe.

Igen tájekoatlan a közönség nagyrésze az ugynevezett globális adó tekintetében is s miután nem tudja, hogy annak a kiszámítása hogyan történik, nem is tudja ellenőrizni, hogy vajjon a kiróvás nem volt-e sérelmes.

Mindenekelőtt kijelentjük, hogy a globális adó fizetése mindenkire nézve kötelező, tekintet nélkül a kereset minőségére. A kiszámítása úgy történik, hogy a jövedelemből levonják a létminimum, a kereseti adó és a betegsegélyző járulék összegét s a fennmaradó összeg $\frac{1}{2}$, 1, $1\frac{1}{2}$ stb. százaléka képezi a globális adót aszerint, hogy az adó alapját képező jövedelem 20.000, 21—40.000 stb. leit tesz ki, vagyis a globális adó kulcsa a jövedelem összege szerint emelkedik.

Visszatérve a 4%-os kereseti adóra, ismételjük, hogy azt minden munkásnak fizetni kell, amennyiben jövedelme a havi 750 (évi 9000) lei létminimumot meghaladja.

Sajnálatos esetek indítottak arra, hogy ezt a felvilágosítást adjuk kartársainknak, mivel jól tudjuk, hogy az adó nem fizetése igen súlyos birsággal jár, amit könnyörtelenül fel is hajtanak azon, aki a kihágást elkövette.

Főiskolai végzettségű intelligens, 34 éves keresztény segéd fiatal özvegyhez elmenne üzletvezetőnek. Később esetleg benősülne is. Cim: Brnbaum Jenő, Dumbrăveni (jud. Târnava-Mică).

Das Syndikat der Komitate Braşov und Treiscaune

Wie uns Herr Julius Orendt berichtet, wurde auch das Syndikat der Komitate Braşov und Treiscaune ins Leben gerufen. Der Sitz des Syndikats ist Kronstadt. Zum Präsidenten wurde Herr Julius Orendt, Komitatsinspektor von Treiscaune gewählt, der mit seiner bisherigen Tätigkeit ein sichere Garantie für die Zukunft des Syndikates bietet.

Felhívás

Nagyküküllő-, Kisküküllő- és Udvarhely-megyei kartársainkat kérjük, sziveskedjenek a 30 lei beiratási és 240 lei évi tagdíjat a leg-rövidebb idő alatt beküldeni, mivel a szindikátusnak igen nagy költségei vannak az alakulással és ellenkező esetben kénytelen volna minden további lépést beszüntetni.

Schadt János,
elnök.

Pfaff Károly,
titkár-jegyző.

*

A beiratási és egyéb díjak a jövőben nem Welter kartárs urnak, hanem Antal József kéményseprőmester, Cohalm címre küldendők be, mivel Welter állásáról lemondott.

Schadt János,
elnök.

Pfaff Károly,
titkár-jegyző.

Aufruf

Sämtliche Kollegen aus den Komitaten Tarnava Mare, Tarnava Mica und Odorheiu werden ersucht, die Einschreibegebühren von 30 Lei und die Mitgliedstaxen, jährlich 240 Lei, in der kürzesten Zeit gefälligst einsenden zu wollen, nachdem das Syndikat jetzt sehr grosse Auslagen hat und ansonsten gezwungen wird, die Sache ruhen zu lassen.

Johann Schadt
Präses.

Karl Pfaff
Sekretär-Notar.

*

Die Taxen- und Einschreibegebühren sind nicht mehr an Welter, Birtan, sondern an Josef Antal, Rauchfangkehrermeister, Rupea-Cohalm zu schicken, nachdem Welter abgedankt hat.

Johann Schadt
Präses.

Karl Pfaff
Sekretär-Notar.